

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
מרכז המידע למודיעין ולטרור

28.8.06

ביקורת פנימית שיעית: חזבאללה לא שאל את השיעים לדעתם לגבי המלחמה; השיעים לא נתנו לאיש ייפוי כוח להכריז מלחמה בשמם¹

בראיון ליומון הלבנוני "אל-נהאר" דרש המופתי של צור ומחוז ג'בל עאמל, סייד עלי אל-אמין, מממשלת לבנון לשאת באחריותה ולפרוס את צבא לבנון בדרום המדינה, שכן היא האחראית לביטחון הדרום ולא שום קבוצה נפרדת כלשהי. אל-אמין מתח ביקורת על הטחת האשמות בגידה באלו שקראו לפירוק חזבאללה מנשקו, וטען כי "אין קבוצה שהיא לאומית ונאמנה יותר מקבוצה אחרת". לדבריו, "העדה השיעית לא נתנה לאיש ייפוי כוח להכריז מלחמה בשמה", אדרבה היא התנגדה למלחמה והיא נאמנה למדינה כמו שאר העדות בלבנון. הוא הבהיר כי התמיכה לה זכתה להתנגדות בדרום אינה במקום נאמנות למדינה, והדגיש כי בתמיכה זו השתתפה לבנון כולה.^[1] להלן חלקים מן הראיון:

שאלה: "כיצד אתה מעריך את מלחמת 33 הימים שהתנהלה בלבנון?"

סייד עלי אל-אמין: "זו היתה מלחמה קשה ואחוזת שיגעון שישראל נקטה כעונש קיבוצי ללבנון... ישראל חרגה במלחמה זו מכל החוקים והמוסכמות הבינלאומיים. הדבר אינו חדש לגביה, אלא הוא דרכה ושיטתה מאז הקמתה..."

¹המקור: ממר"י – המכון לחקר תקשורת המזה"ת, www.memri.org.il

ללבנון ולעם הלבנוני אין כל קשר למלחמה זו. המלחמה נכפתה על מדינה ועם שלא חפצו בה. כולם דרשו הפסקת אש מיידית מרגע פריצתה, אך ישראל המשיכה בתוקפנותה ללא כל מעצור.

מלחמה זו, ויתר המלחמות החוזרות ונשנות של ישראל בלבנון, חשפו את מידת חוסר המוכנות [למלחמה מצד לבנון] בכל התחומים... הכנות אלו הכרחיות עבור מי שמצפה למלחמה או מתכוון לה ודוחף לכיוונה... ניתן היה להימנע מהפסדים כבדים רבים שנבעו מן המלחמה, לו היתה קיימת מידה מינימאלית של מוכנות... זאת אם מניחים שהמלחמה ביסודו של דבר היתה הכרחית וחובתה של לבנון לבדה.

ואולם מצורת המלחמה הפתוחה, מהיקפה הרחב ומסוג הנשק שהשתמשו בו במהלכה, אנו רואים שזוהי מלחמה מסוג אחר שאינו מקובל במלחמות שחרור והתנגדות עממית, אלא במלחמה כוללת שעורכות מדינות עם צבאן. אם המלחמה היתה נחוצה בצורה זו, הרי שהיא היתה חובה על כולם ואין ביכולתו של חלק [מסוים, קרי: לבנון] לשאת בתוצאותיה ובנטל שלה [לבדו]... אנו סבורים שמלחמה זו לא היתה חובה של לבנון לבדה, אלא אם היתה במסגרת אסטרטגיה ערבית כוללת של מלחמה ועימות שלבנון תהווה רק מרכיב בתוכם ולא שעיר לעזאזל שלה. לבנון שילמה מחיר כבד במערכה בלתי שקולה ללא הכנה וללא מוכנות. מהי החוכמה ומהו האומץ שבכך?..."

שאלה: "מהו לדעתך הפיתרון שיאפשר לצאת מן המבוי הסתום הנוכחי המתמשך, למרות שהמלחמה נפסקה?"

סייד עלי אל-אמין: "אחדותנו כלבנונים שהתגלתה בסולידאריות העממית... ובשיתוף הפעולה [בין הגורמים] בממשלה... מהווה בסיס לפתרון וליציאה מן המבוי הסתום.

הנקודות שהציגה הממשלה הלבנונית [לפתרון] ואשר [המחנות הלבנוניים] השונים הסכימו עליהן פה אחד הן נקודות שאובות מהסכמים קודמים שהיו היסוד לכך שכולם הצטרפו ל[מסגרת] המדינה. לו היו מיישמים את ההסכמים הקודמים, לא היינו מגיעים למצבנו כיום. לפיכך, אני סבור כי הנקודות הללו – גם אם ביסודו של דבר הוצגו כדי לפתור את בעיות החוץ הנובעות מן התוקפנות הישראלית – מתאימות להיות גם פתח לפתרון המשבר הפוליטי הפנימי. זאת על ידי התחייבות מלאה [של כל המחנות למסגרת] המדינה ושיבה אל מוסדותיה החוקתיים, החוקיים והפוליטיים. אז יונחו כל הקלפים בידה של המדינה, אשר מהווה מסגרת גג לכל הלבנונים שימצאו הגנה, ביטחון, שגשוג ויציבות רק במסגרת מדינה אחת שהם נאמנים לה, שהם מגנים עליה ושהיא צודקת כלפי כולם. כל הניסיונות בזירה הלבנונית הוכיחו את כישלון ההגנה והשמירה של העדות והמפלגות על עצמן [בלבד] ולכן אין תחליף למדינה האחת שכולם ללא יוצא מהכלל משתייכים אליה.”

שאלה: ”מה עמדתך ביחס למאבק המתנהל בין [התומכים בהמשך החזקת] נשק על ידי ההתנגדות ובתפקידה, לבין [התומכים] בהגבלת הנשק לידי המדינה בלבד?”

סייד עלי אל-אמין: ”...כאשר המדינה ממלאת באופן ממשי את התפקיד המוטל עליה היא נושאת לבדה באחריות להגשמת הריבונות וההגנה... העם אינו מטיל אחריות זו על מפלגה או קבוצה [מסוימת], אלא דורש אותה מהמדינה המייצגת את כולם.”

שאלה: ”[המנהיג הרוחני של החזבאללה] מחמד חוסין פצ'לאללה אמר כי כל דיבור על פירוק נשק ההתנגדות מהווה בגידה בדרגה גבוהה ביותר, מה דעתך?”

סייד עלי אל-אמין: "דברים אלה במהותם מסווגים אנשים [לקבוצות שונות] והדבר אינו מקובל ומוזר, במיוחד בשעה שכולם משתדלים לחזק את הסולידאריות הלאומית ולקרר בין העמדות השונות כדי להתמודד עם הסכנה של ההתקפות הישראליות. כל הלבנונים מצויים בשוחה אחת ואין קבוצה שהיא לאומית ונאמנה יותר מקבוצה אחרת..."

שאלת פירוק הנשק היא נושא שעלה לדיון על שולחן הדיאלוג הלאומי במטרה למצוא לו את הפתרונות המתאימים והיא מוצגת לדיון על ידי... שותפים אמיתיים בתהליך בניית המדינה... האם נכון להאשים את כולם או חלק [מן המחנות בבגידה] בשעה שכולם הוכיחו סולידאריות בזמן המשבר?...

נניח [שמגיעים] להסכם לגבי פירוק נשק [חזבאללה], הרי הנשק לא נמסר לאויבים... אדרבה, זהו נשק שיימסר למדינה הלבנונית שכולם לוקחים בה חלק, כולל בעלי הנשק... אם יש בכך משום בגידה או איסור, מדוע הציבו אותה על שולחן הדיאלוג האנשים המעוניינים בה [כלומר: החזבאללה] ושאר המשתתפים בדיאלוג?

בשלב זה אנו זקוקים לאובייקטיביות רבה יותר ולהתרחקות מהגזמות וממילים הזורעות פחד ומקימות מחסומים המונעים הצגת שאלות לגיטימיות... לדעתי כל שאלה היא לגיטימית ועל אחת כמה וכמה אם היא קשורה למולדת, לגורל [המדינה] ולעתיד... חברה החיה חיים משותפים [של קבוצות שונות זו עם זו] חייבת להוציא את [רשימת] האיסורים ו[ההאשמות] בבגידה ממילון חייה ומן הקשרים אחד עם השני."

שאלה: "מה דעתך על ההחלטה לפרוס את הצבא בדרום ומהן המשימות הנדרשות מן הצבא?"

סייד עלי אל-אמין: "אין ספק כי פריסת הצבא הלבנוני על כל אדמות לבנון היא דבר המתקבל בברכה ובתמיכה מהעם כולו... גם הצעד שעשתה הממשלה לאחרונה מתקבל בברכה והוא חובה שהיה על הממשלות [הלבנוניות] השונות לקחת על עצמן מאז הסכם טאיף. לא שמענו בעולם כולו חוץ מאשר בלבנון שנשיא או ממשלה – בעבר או בהווה – מתנגדים לפריסת צבא המדינה ולשלטונה על כל אדמות המולדת^[2]..."

אשר למשימות המוטלת על הצבא הלבנוני, הן רבות וגדולות, ובראשן המשימה להגן על המדינה מן ההתקפות הישראליות ולפרוס את שלטון המדינה על כל אדמות המולדת. הימצאותו של הצבא בדרום ובכל לבנון היא [מרכיב] יסוד [של] המדינה והכרח להגנת המולדת. כמו כן הוא מחזק את ההשתייכות הלאומית ואת הדבקות במדינה ובמוסדותיה... ותחזיר את ההמנון הלאומי לכל הלבנונים."

שאלה: "האם, לדעתך, חזבאללה לקח לעצמו מונופול על העדה השיעית וגרר בשמה את המדינה למלחמה קשה?..."

סייד עלי אל-אמין: "אינני סבור כי חזבאללה שאל את העדה השיעית לדעתה לגבי המלחמה. יתכן כי ההגירה הגדולה מהדרום היא ההוכחה הטובה ביותר לכך שאנשי הדרום התנגדו למלחמה. העדה השיעית לא נתנה לאיש יפוי כוח להכריז מלחמה בשמה או לגרור אותה למלחמה רחוקה מרצונה ומרצון שאר העדות בלבנון. מה שקרה בדרום לא מבטא את רצון העדה השיעית והוא לא באחריותה, אלא באחריות הואקום שהשאירה המדינה הלבנונית במשך שנים באזור זה... מה שקרה הוא תוצאה טבעית המתרחשת כאשר המדינה מוותרת על תפקידה להגן על אזור ועל אזרחיו."

שאלה: "האם העדה השיעית מוצאת עצמה בכפל נאמנויות: נאמנות לחזבאללה ונאמנות למדינה?..."

סייד עלי אל-אמין: "הלבנונים השיעים הם כמו שאר הלבנונים בכל הנוגע לדבקות [במסגרת] המדינה הלבנונית והנאמנות לה. תולדותיהם בעבר ובהווה מעידים על נאמנותם ועל הקרבתם בדרך זו... אינני סבור כי התמיכה לה זכתה ההתנגדות בדרום היא במקום נאמנות למדינה הלבנונית. בתמיכה זו השתתפה המדינה על כל מוסדותיה ומגזריה... אני סבור כי לו היינו עורכים משאל בדרום באשר ל[תמיכה] במדינה הלבנונית ולנאמנות לה, היתה התוצאה כמו בשאר באזורים בלבנון: הסכמה כללית בדבר הנאמנות למולדת הלבנונית ולמדינה הלבנונית. ללבנונים השיעים אין מסגרת או נאמנות המיוחדים להם, למעט מסגרת המדינה הלבנונית האחת, אשר צריכה לקחת את העניינים בידיים ולפרוס את שלטונה על כל אדמת לבנון..."

^[1] אל-נהאר, לבנון, 22.8.2006.

^[2] בתגובה לדבריו של שר ההגנה הלבנוני, אליאס אל-מר, כי ניתן להפסיק את פריסת הצבא בדרום מכל סיבה שהיא, אמר המופתי סייד עלי אל-אמין: "אני סבור כי עצם המחשבה על הסגת הצבא או הפסקת פריסתו היא טעות... אם הממשלה תבצע חטא בלתי נסלח זה, אני אקרא לעם בדרום לצאת לרחובות ולדרכים ולסגור אותם בגופם. זאת כדי לומר לעולם שאנו נשארים לצד הצבא הלבנוני באדמתנו כדי להגן עליה וכדי להוכיח את ריבונות המדינה הלבנונית על אדמתה ואת פריסת שלטונה המלא עליה..." אל-נהאר, לבנון, 21.8.2006.